

НИЧЕГА СЕ НИС ПЛАШИО

У Србији су га џезери доживљавали као рокера, рокери као уметника класичне музике, а он је по завршетку музичких школа и академије отишао тамо где може да буде све што пожели, без ограничења

Срђан ЈОКАНОВИЋ

И сам контрабас, захваљујући својој величини и облику, изазива пажњу, а још када се нађе у рукама музичара који му чупа жице, удара по његовом хватнику, преврће око себе, баца увис и при том производи uzavрели ритам, звук који опија и енергију што покреће ноге и руке у сали, онда није необично видети и забезекнуте глумце Атељеа 212 како нетремице гледају у тог виртуоза који је позајмио њихову сцену.

Горица Поповић већ традиционално, пред крај године, у Атељеу 212 прави мјузикл „Брод плови за Београд“ у коме певају сви глумци овог позоришта, али и гости који понекад, осим певачког талента, и немају везе са музиком или глумом. Једна од звезда овогодишњег „Брода“ био је Ћорђе Стијеповић (35), уметник са контрабасом, кога је у свету прославио посебан стил свирања руком (а не гудалом) овог инструмента, такозвани „слеп“. Од Анице Добре, преко Гордана Кичића, до Миодрага Крстовића – сви су усхићено поскакивали, аплаудирали и извијали вратове да боље виде шта то Ћорђе ради са жицама контрабаса.

Иако смо Горици честитали на откривању „младих талената“, у каснијем разговору са Ћорђем схватили смо да је он „само“ таленат, али са приличним искуством, јер пре свог одласка у Америку јануара 2004. године, он је свирао у чак три састава у Србији, наступао је на смотрема, попут „Егзита“ или Београдског џез фестивала, снимао пло-

че, али је мало људи разумело потребу некога ко је дипломирао на класичној Музичкој академији, у младости волео рокабили музику, да се бави и свингом, џезом, панком, циганском музиком, наслеђем Балкана и Сефарда у саставима „Марсија“, „Хавана Виспер“ и „Шира Утфила“. Онда је решио да оствари свој сан из детињства у коме је обожавао Елвиса Прислија, састав „Стреј Кетс“ и београдског рокера Тонија Монтана – отишао је у Америку.

Тамо је заиста остварио своје снове: успео је да свира са музичарима из првог састава Елвиса Прислија с почетка педесетих година (Скотијем Муром и Ди Џеј Фонтаном) и херојима из дечачких дана, момцима из „Стреј Кетса“, Лемијем Килмистером из „Моторхеда“ и угледним музичарима, као што су Томи Емануел, Ванда Џексон или Сони Бурцис.

Љубав према музици није дошла ниоткуда?

- Мајка је, такође, завршила музичку теорију на Академији и држала часове клавира и солфеђа, а отац је био професионални играч у ансамблу „Коло“ готово две деценије и још 1956. био је у Америци, тако да је та љубав према музици, концертима, турнејама дошла од њих. Мада, нису они никада имали жељу да се ја тиме бавим. Када сам одлучио шта желим, дали су ми подршку.

Зашто контрабас?

- Почео сам да га свирам са тринаест година и тада сам био потпуно у рокабили фа-

АМ

На концерту са Лемијем Килмастером и саставом „Хед Кет“

зону, а контрабас је неопходан, а и најзанимљивији инструмент у том музичком жанру. Највише сам волео групу „Стреј Кетс“, да бих по одласку у САД и упознао чланове. Када сам био мали, имао сам велику жељу да их гледам уживо, на концерту, а данас их све знам лично и свирам са бубњарем „Стреј Кетса“ Слимом Џимом Фантомом. Основни разлог што сам уписао класичну музичку школу јесте што је то био једини начин да ми родитељи купе контрабас.

У музичкој школи се не учи слеп начин свирања контрабаса, што је стил који вас је прославио и у свету?

- Слеп стил је и био разлог што сам заволео контрабас. Због „Стреј Кетса“ и Елвиса Прислија, чија музика покреће на игру, заволео сам слеп. Временом сам се све више везивао за музичке стилове који су неговали слеп, румунску циганску музику, па цез из Њу Орлеанса, и то увек више за старије стилове, из двадесетих и тридесетих година 20. века. И данас се трудим да редовно идем у Њу Орлеанс где имам другаре, да одржавам везу са тим музичким поднебљем. Јер, исто као што српска труба како звучи у Гучи не звучи у Окланду, иако и тамо има трубачких бендова, тако и цез не звучи нигде као у Њу Орлеансу.

Када сте стигли у Америку, нашли сте се у Сан Франциску?

- У Лос Анђелесу, где сада живим, одговарају ми и клима, и људи, и начин живота, велика је понуда свега, али претпостављам да ми не би одговарало да је то била моја прва дестинација у Америци. На првом месту, требало би да имам кола без којих се не иде ни у продавницу, по воду. Најближа радња је десет минута вожње. То је приличан шок за Европљане. Сан Франциско је сличан европским градовима, са одличним јавним превозом.

Како сте се пробијали тамо?

- Покушавао сам све што ми је пало на памет, куцао на сва могућа врата. Лични контакт је, још, најважнији. Ишао сам на журке, мале свирке, трудио се да свуда где је могуће свирам, чак иако у почетку нисам ни имао контрабас. У Сан Франциску се никада нисам осећао као странац, то је једна заиста либерална средина, са много људи из свих крајева света. Већ после неколико месеци почео сам да свирам. Лос Анђелес ми се првих неколико пута када сам одлазио у њега није допао, али знао сам да морам тамо да успем. Тешко га је освојити, пронаћи сва места на којима се свира одређена музика, раздаљине су велике, сате проведеш у колима и проналажећу тих места и људи са којима тамо треба да будеш у право време. ➤

„Дешава се да имам и 250 концерата годишње. Не проводим много времена у Лос Анђелесу. Прија ми овакав начин живота, за сада. Допада ми се када једна група музичара траје, када њени чланови имају времена да постану блиски, да осећају један другог како дишу, где ко може да извуче или падне. Тако је управо у ‘Фиштенк ансамблу’“

➤ **Када сте схватили да ваша каријера иде у добром правцу?**

- Увек сам био задовољан. Чим сам стигао у Америку, био сам задовољан. Увек сам имао утисак да идем узлазном линијом и да нисам морао да правим неке компромисе.

Слеп свирање је одмах постало ваш заштитни знак?

- Јесте, али моја идеја о добром басисти је да је он подршка солисти, да му даје ритам и енергију. Слеп је само један од начина свирања руком, шлаг на торти, нешто што ће да те издвоји од осталих. Кључна ствар у томе да будеш део бенда је да си тимски играч. Нико неће да те прихвати ако си само феноменалан солиста на контрабасу. То долази касније. Мени није стало да будем звезда. Највише волим када се сви у групи боре за заједничку идеју и равномерно доприносе зву-

ку тог састава, када нико није запостављен.

Нисте се плашили да нећете успети и остати без новца?

- Нисам се бојао ничега иако нисам никога имао тамо. Једноставно, није постојала опција да пропаднем.

Сада у Америци стално свирате у једном саставу?

- Углавном, зове се „Фиштенк ансамбл“ у који сам стигао јануара 2007. и већ шесту годину смо на турнејама по целом свету. Сада завршавамо и четврти албум. Стварамо неку врсту „светске музике“, са различитим утицајима и стиловима, од балканског етнозвуча, преко фламенка, до циганског џеза. Пошто, ипак, припадам свету рокенрола, све што свирам има неку оштрину панк музике. Када дођем у Србију, често имам наступе са рокабили саста-

вом „Атомик Сансет“ који сам основао пре одласка у Америку. Са њима управо завршавам други албум. Упоредо, свирам и са саставом „Хед Кет“ који предводе Леми из „Моторхеда“ и Слим Џим Фантом, бубњар „Стреј Кетса“. Ту је и гитариста Дени Би Харви из састава Ненси Синатре.

Како сте стигли у ту „звездану“ дружину?

- Свирао сам на једном музичком фестивалу у Холивуду где је био управо гитариста Дени Би Харви, допало му се како свирам и после месец дана ме је питао да ли сам расположен за неке свирке са њим, а главна понуда била је за „Хед Кет“. Већ фебруара 2007. наступили смо у чувеној холивудској дворани „Нитинг Фектори“. Леми је инсистирао да сви у бенду будемо равноправни и то ми је много значило.

Да ли са Лемијем причате о земљи из које долазите?

- Да, он је изузетно образован тип, питао ме је и за краља Петра и за краља Александра, а упознао је и Тита средином шездесетих, не знам тачно које године. Био је на вечери са њим, као један од првих рок музичара из западног света који је свирао у Југославији, па је због тога, изгледа, био интересантан и државном врху. Долазио је он више пута са „Моторхедом“ у републике бивше Југославије, па и у Србију.

Изгледа да сте у сваком тренутку свог живота имали најмање три групе. Цео ваш живот је музика?

- Изгледа тако. То ми прија. Откако свирам са „Фиштенк ансамблом“, то је теже јер смо доста заузети. Управо смо се вратили са турнеје која је трајала четири месеца. Дешава се да имам и 250 концерата годишње. Не проводим много времена у Лос Анђелесу, мање-више тамо сам само формално. Прија ми овакав начин живота, за сада. Допада ми се када једна група музичара траје, када њени чланови имају времена да постану блиски, да осећају један другог како дишу, где ко може да извуче или падне. Тако је управо у „Фиштенк ансамблу“. С годинама смо се развијали и упознавали једно друго, као и музичке културе из којих смо дошли.

Сви долазите из различитих средина?

- Певачица Урсула је из Сакраманта и један је од најбољих свирача на тестери. Студирала је оперу и класичну музику у Италији. Она може да дохвати било који предмет и он ће производити музику. Изузетно је талентована. Гитариста Даглас је из Лос Анђелеса. Његов отац је био доктор и Мадони, и момцима из састава „Ганс енд Роузис“ и многим другим музичарима. И Даглас долази из рок света, али је у међувремену постао опчињен гитаром и фламенком. Виолиниста Фабрис је Француз,

„Стварамо неку врсту ‘светске музике’, са различитим утицајима и стиловима, од балканског етнозвуча, преко фламенка, до циганског џеза. Пошто, ипак, припадам свету рокенрола, све што свирам има неку оштрину панк музике“

Наступ контрабасисте и трбушне играчице - спој који је Стијепановић патентирао

одрастао на југу Француске, на једном броду. Касније се придружио музичкој трупи која је десет година путовала дрвеним вагоном који су вукли магарци и наступао пред људима. Задржао се у Румунији и Италији где је и упознао певачицу Урсулу.

Како сте ви ту упали?

- Ја сам их упознао у Окланду, у простору који се зове „Фиштенк“ односно акваријум. То је нека врста напуштеног складишта које је преуређено у стамбени простор. Тамо постоји клуб, сцена, а људи живе у собицама. Цео зид који је гледао на улицу је у стаклу, унутрашњост здања су обојили у плаво, а на зиду нацртали рибице, тако да онима који споља гледају личи на велики акваријум. Ту су они и живели, и свирали, али више нису тамо.

Поносни сте на бели контрабас на коме свирате. Шта вам он значи?

- Постоји компанија „Блест Калт“ у граду Оранц јужно од Лос Анђелеса која се бави израдом посебних серија контрабасова и мене су изабрали за промотера. Успешно сарађујемо већ две године. Ускоро треба да избаце модел и са мојим именом који ће се продавати у Америци. А бео је зато што доста свирам по клубовима који су мрачни и тамо више бели инструмент долази до изражаја, а подсећа и на инструменте мојих омиљених гитариста. Има и тај лого, ћирилично слово „ђ“ на средини.

Како изговарају тамо ваше име?

- Онако како се изговара, без проблема. Питају ме како се тачно изговара и науче. И име и презиме.

Због чега је у Америци одједном популарна циганска музика коју и ви свирате?

- Не бих то назвао великим пробојем, али циганска музика дефинитивно има своје место на америчкој сцени. Мени лично она не доноси ништа ново јер сам са њом одрастао, али доноси ново у учмалој музичкој индустрији Америке где се све свело на електронику и компјутере. Људи не желе више роботску, већ зној и живост, а то ромска музика даје. До последње капи крви.

Последњих година рок звезде певају на цез фестивалима, па би се рекло да сте на правом путу са вашом музиком: и ромска и цез традиција узима маха?

- Ти цез фестивали су се превише развили и свега ту има. Ево, главна звезда прошлогодишњег цез фестивала у Њу Орлеансу био је Брајан Адамс, са својим хитовима! Постао је као смотра за популарисање цез музике, али са доласком спонзора и новца све се више шири, што не мора увек да буде лоше, јер поред тих поп звезда и цез музичари могу да буду примећени у већим размерама него што би иначе били. Две недеље проведене у Њу Орлеансу за време цез фестивала мени су једна од најлепших успомена у животу. Тамо сам, осим на концерте, одлазио и у највећу библиотеку за цез, посебно за онај из двадесетих и тридесетих година који ја волим. Сваки дан сам ишао бициклом до те библиотеке и прслушавао интервјуе контрабасиста из тих година, које ја ценим, а ти интервјуи могу да

се чују само тамо, на лицу места. Они раде на некој архиви која би могла да буде доступна путем Интернета.

А и ви пишете књигу о контрабасу, колико чујем?

- То је процес који траје, али најпре сам морао да средим сајт www.artofslapbass.com на Интернету који популарише најбоље контрабасисте слеп стила. Временом сам стекао углед у басистичком свету и имам могућност да помогнем осталима, због чега је тај сајт фокусиран на друге, а не на мене. Мене то чини срећним и то ми се свиђа код контрабасиста: нико од нас се никада не гура у први план. После сајта желим да снимим часове слепа на контрабасу на ди-ви-дијевима, за све оне који желе да уче, и на крају долазе те две књиге на којима радим. Једна је образовна, а друга историјска.

Где људи могу код нас да вас виде?

- Дођем сваке године и будем овде неколико месеци. За то време урадим неки наступ, као што је сада била представа „Брод плови за Београд“ у Атељеу 212. У Центру за културну деконтаминацију свирао сам са трбушном играчицом из Неваде Сузан Франковић. Често сарађујем са трбушним плесачицама и у Америци, где сам имао прилике да свирам са неким од највећих имена те сцене, попут Тејчел Брајс и Мире Бетс. Контрабас и играчица, то је динамичан дуо, са неком мушко-женском енергијом која захтева доста концентрације: ја морам да пратим њен покрет, а она мој звук.